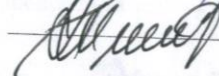

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОЗВЕДЕННЯ І СЕЛЕКЦІЇ ТВАРИН ТА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри розведення і селекції
тварин та водних біоресурсів

“26” травня 2020 р.

 Л. М. Хмельничий

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)

**ОСНОВИ РИБООХОРОНИ ТА РИБОГОСПОДАРСЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА**

Спеціальність:

207 – водні біоресурси та аквакультура

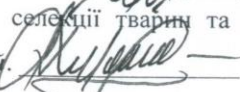
Освітня програма: «Водні біоресурси та аквакультура»

Біолого-технологічний факультет

ОС «бакалавр»

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «*Основи рибоохорони та рибогосподарського законодавства*» для студентів спеціальності 207 – *водні біоресурси та аквакультура*

Розробники: зав. кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів, доктор с.-г. н., професор *Л. М. Хмельничий*
ст. викладач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів, кандидат с.-г. наук, *С. Л. Хмельничий*
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

Протокол від "26" *травня* 2020 року № *13*

Завідувач кафедри (Л. М. Хмельничий)

Погоджено:

Гарант освітньої програми "ВБА" (В.В.Вечорка)

Декан факультету (В.О. Опара)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Ф.Б. Баран)

Зареєстровано в електронній базі, дата: *27.07* 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 20 – аграрні науки та продовольство	<i>Нормативна</i>
Модулів – 2	Спеціальність: 207 – водні біоресурси та аквакультура	Рік підготовки:
Змістових модулів – 6		2019-2020
Індивідуальне науково-дослідне завдання: (назва)	Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>	Курс
		3
Семестр		
6 (в)		
Загальна кількість годин – 120		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 самостійної роботи студента – 1,5		14 год.
	Практичні	
	16 год.	
	Лабораторні	
	-	
	Самостійна робота	
	60 год.	
	Індивідуальні завдання: _ год.	
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 43,3 / 56,7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студента знань і навичок вирішення проблем, пов'язаних з охороною живих водних ресурсів, зокрема рибних запасів, регулювання промислового, аматорського та спортивного рибальства, охороною рибогосподарських водойм від забруднення та інших видів нешкідливих впливів, біологічним обґрунтуванням створення законодавчої бази щодо раціонального використання рибних багатств внутрішніх водойм, а також континентального шлейфу України; боротьба з усіма видами браконьєрського вилову риби, відтворення живих водних ресурсів та зниження збитків, що наносяться водоймам через масову загибель риби.

Завдання: вивчення методів охорони живих водних ресурсів, регулювання промислового, аматорського та спортивного рибальства; вивчення законодавчої бази щодо раціонального використання рибних багатств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основні напрями охорони живих водних ресурсів водойм України, забезпечення галузі охорони живих водних ресурсів водойм України державними та міжнародними законодавчими і нормативними актами, структурну організацію та види діяльності державних органів рибоохорони, їх права, обов'язки й матеріально-технічне забезпечення.

вміти: застосовувати на практиці систему охорони риб та інших живих водних ресурсів, застосовувати на практиці чинне законодавство щодо порушників системи охорони риб та інших живих водних ресурсів, проводити облік збитків, які наносяться рибному господарству внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього середовища, оформлювати необхідні документи з дотриманням вимог чинного законодавства України.

3. Програма навчальної дисципліни

(затверджена Департаментом аграрної освіти та науки
Мінагрополітики України 23.09.2017 р.)

Модуль 1. Основні напрями рибоохорони України

Змістовий модуль 1. Охорона природного навколишнього середовища

Тема 1. Роль та завдання дисципліни у забезпеченні охорони водних ресурсів. Завдання дисципліни в організації рибоохорони та рибогосподарського законодавства. Органи рибоохорони. Структура органів рибоохорони. Коротка характеристика заповідних територій України. Збереження біорізноманіття. Штучні, природні та біосферні заповідники. Роль права в охороні природи.

Тема 2. Організація охорони рибних запасів. Система і компетенція органів охорони рибних ресурсів. Основний закон (Конституція України). Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища". Держрибагентства України. Методи правової охорони рибних ресурсів. Закон України "Про тваринний світ". Об'єкти тваринного світу.

Змістовий модуль 2. Методи охорони та регулювання використання тваринного світу України

Тема 3. Основні функції органів державної влади по відношенню до тваринного світу. Державне і самоврядне управління у галузі використання, відтворення й охорони тваринного світу. Закон України "Про місцеве самоврядування". Державний кадастр тваринного світу. Права посадових осіб органів державного контролю, а також органів мисливського господарства та рибної охорони згідно із законодавством. Громадський контроль у галузі охорони тваринного світу.

Тема 4. Правове регулювання рибальства у водоймах України. Спеціальне і загальне право використання тваринного світу. Рибальство. Використання об'єктів тваринного світу з наукового, культурно-освітнього, виховної та естетичною метою. Добування або придбання диких тварин із метою їх утримання й розведення у неволі чи в напіввільних умовах. Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин.

Змістовий модуль 3. Законодавча і нормативно-правова база рибоохорони водних об'єктів

Тема 5. Фонд рибогосподарських водойм України. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.1996 р. № 552. Перелік промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів згідно з постановою Кабінету Міністрів України. Правила промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України. Наказ Держкомрибгоспу України № 33 від 18.03.1999 року.

Тема 6. Правила промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України. Порядок здійснення промислу в районі дії Правил промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України. Обов'язки користувачів. Обов'язки користувачів, які займаються відтворенням. Права користувачів. Права державних органів рибоохорони. Дії, які забороняються правилами промислового рибальства.

Тема 7. Місця, терміни, знаряддя та засоби лову згідно Правил промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України. Перелік водних об'єктів у яких забороняється промисел упродовж усього року. Заборона промислу в залежності від терміну та пори року. Заборонені ресурси та знаряддя лову. Заходи щодо охорони молоді водних живих ресурсів.

Модуль 2. Законодавча база охорони навколишнього середовища

Змістовий модуль 4. Правове забезпечення рибальства

Тема 8. Правила любительського і спортивного рибальства у водоймах України. Район дії Правил рибальства. Правила любительського і спортивного рибальства (наказ Держкомрибгоспу України 15.02.99 № 19). Закон України "Про тваринний світ" (3041-12) Визначення термінів, що використовуються у Правилах рибальства. Загальні положення Правил.

Тема 9. Здійснення любительського рибальства. Місця здійснення любительського рибальства. Підводне полювання на рибу. Лов безхребетних. Лов водних безхребетних. Контроль за дотриманням Правил рибальства. Система органів рибоохорони. Відповідальність за порушення Правил рибальства.

Змістовий модуль 5. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу

Тема 10. Правові основи організації охорони рибних ресурсів України. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (витяг). Загальні положення закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища. Право власності на природні ресурси. Регулювання використання природних ресурсів. Загальне та спеціальне використання природних ресурсів. Природні ресурси загальнодержавного і місцевого значення.

Тема 11. Закон України про тваринний світ (витяг). Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Об'єкти тваринного світу. Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу як природний ресурс загальнодержавного значення. Право власності на об'єкти тваринного світу. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу. Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Використання об'єктів тваринного світу. Загальне використання об'єктів тваринного світу. Спеціальне використання об'єктів тваринного світу. Рибальство. Промислове рибальство. Любительське і спортивне рибальство.

Тема 12. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення, тваринного світу. Державний та громадський контроль і компетенція уповноважених органів виконавчої влади щодо державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу. Права посадових осіб уповноважених органів виконавчої влади, а також підприємств, установ та організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Контроль за виконанням рибогосподарського законодавства

Змістовий модуль 6. Правова відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства

Тема 13. Відповідальність за порушення рибоохоронного законодавства. Порушення правил рибальства. Майнова відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства. Особливості адміністративної відповідальності за порушення рибоохоронного законодавства. Порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу, правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах. Порушення вимог щодо охорони видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України. Кримінальна відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства.

Тема 14. Правова охорона вод. Коротка характеристика водних об'єктів за якісними показниками забруднювачів природної води. Природні й штучні джерела забруднення. Класифікація джерел забруднення. Джерела забруднення природних вод токсичними речовинами. Основні методи очищення вод. Способи очищення стічних вод.

Тема 15. Методи знезаражування стічних вод. Спосіб знезаражування стічних вод хлорування водним розчином газоподібного хлору або хлорним вапном. Вакуумні хлоратори. Правова охорона рибогосподарських водойм від забруднення. Організаційно-правові питання охорони вод від забруднення. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Основні напрями рибоохорони України						
<i>Змістовий модуль 1. Охорона природного навколишнього середовища</i>						
Тема 1. Роль та завдання дисципліни у забезпеченні охорони водних ресурсів	8	2				6
Тема 2. Організація охорони рибних запасів	8					8
Разом за змістовим модулем 1	16	2				14
<i>Змістовий модуль 2. Методи охорони та регулювання використання тваринного світу України</i>						
Тема 3. Основні функції органів державної влади по відношенню до тваринного світу	8					8
Тема 4. Правове регулювання рибальства у водоймах України	8					8
Разом за змістовим модулем 2	16					16
<i>Змістовий модуль 3. Законодавча і нормативно-правова база рибоохорони водних об'єктів</i>						
Тема 5. Фонд рибогосподарських водойм України	8					8
Тема 6. Правила промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України	8					8
Тема 7. Місця, терміни, знаряддя та засоби лову згідно Правил промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України	8					8
Разом за змістовим модулем 3	24					24
Модуль 2. Законодавча база охорони навколишнього середовища						
<i>Змістовий модуль 4. Правове забезпечення рибальства</i>						
Тема 8. Правила любительського і спортивного рибальства у водоймах України	8					8
Тема 9. Здійснення любительського рибальства	8					8
Разом за змістовим модулем 4	16					16
<i>Змістовий модуль 5. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу</i>						
Тема 10. Правові основи організації охорони рибних ресурсів України	8					8
Тема 11. Закон України про тваринний світ	8					8

(ВИТЯГ)						
Тема 12. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення, тваринного світу	8					8
Разом за змістовим модулем 5	24					24
<i>Змістовий модуль 6. Правова відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства</i>						
Тема 13. Відповідальність за порушення рибоохоронного законодавства	8					8
Тема 14. Правова охорона вод	8					8
Тема 15. Методи знезаражування стічних вод	6					6
Разом за змістовим модулем 6	22					22
Загальна кількість годин	120	2				118

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема: Роль та завдання дисципліни у забезпеченні охорони водних ресурсів</p> <p>1. Завдання дисципліни в організації рибоохорони та рибогосподарського законодавства. 2. Коротка характеристика заповідних територій України. 3. Роль права в охороні природи.</p>	2
2	<p>Тема: Організація охорони рибних запасів</p> <p>1. Система і компетенція органів охорони рибних ресурсів. 2. Методи правової охорони рибних ресурсів</p>	2
3	<p>Тема: Основні функції органів державної влади по відношенню до тваринного світу</p> <p>1. Державне і самоврядне управління у галузі використання, відтворення й охорони тваринного світу. 2. Державний кадастр тваринного світу. 3. Права посадових осіб органів державного контролю, а також органів мисливського господарства та рибної охорони згідно із законодавством. 4. Громадський контроль у галузі охорони тваринного світу.</p>	2
4	<p>Тема: Правове регулювання рибальства у водоймах України</p> <p>1. Спеціальне і загальне право використання тваринного світу. 2. Рибальство. 3. Використання об'єктів тваринного світу з наукового, культурно-освітнього, виховною та естетичною метою. 4. Добування або придбання диких тварин із метою їх утримання й розведення у неволі чи в напіввільних умовах. 5. Використання корисних властивостей життєдіяльності</p>	2

	тварин.	
5	<p>Тема: Фонд рибогосподарських водойм України</p> <p>1. Перелік промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів згідно з постановою Кабінету Міністрів України.</p> <p>2. Правила промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України</p>	2
6	<p>Тема: Правила промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України</p> <p>1. Порядок здійснення промислу в районі дії Правил промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України</p> <p>2. Обов'язки користувачів.</p> <p>3. Права користувачів.</p> <p>4. Права державних органів рибоохорони.</p> <p>5. Дії, які забороняються правилами промислового рибальства.</p>	2
7	<p>Тема: Місця, терміни, знаряддя та засоби лову згідно Правил промислового рибальства у рибогосподарських водних об'єктах України</p> <p>1. Перелік водних об'єктів у яких забороняється промисел упродовж усього року</p> <p>2. Заборона промислу в залежності від терміну та пори року.</p> <p>3. Заборонені ресурси та знаряддя лову.</p> <p>4. Заходи щодо охорони молоді водних живих ресурсів.</p>	2
8	<p>Тема: Правила любительського і спортивного рибальства у водоймах України</p> <p>1. Район дії Правил рибальства.</p> <p>2. Визначення термінів, що використовуються у Правилах рибальства.</p> <p>3. Загальні положення Правил.</p>	2
9	<p>Тема: 4. Здійснення любительського рибальства</p> <p>1. Місця здійснення любительського рибальства.</p> <p>2. Контроль за дотриманням Правил рибальства</p> <p>3. Відповідальність за порушення Правил рибальства</p>	2
10	<p>Тема: Правові основи організації охорони рибних ресурсів України</p> <p>1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (витяг)</p> <p>2. Загальні положення закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»</p> <p>3. Регулювання використання природних ресурсів.</p>	2
11	<p>Тема: Закон України про тваринний світ (витяг)</p> <p>1. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу.</p> <p>2. Об'єкти тваринного світу.</p> <p>3. Використання об'єктів тваринного світу.</p> <p>4. Рибальство.</p>	2

12	<p>Тема: Контроль у галузі охорони, використання і відтворення, тваринного світу</p> <p>1. Державний та громадський контроль і компетенція уповноважених органів виконавчої влади щодо державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу</p> <p>2. Права посадових осіб уповноважених органів виконавчої влади, а також підприємств, установ та організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу</p> <p>3. Відповідальність за порушення законодавства у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу</p> <p>4. Контроль за виконанням рибогосподарського законодавства</p>	2
13	<p>Тема: Відповідальність за порушення рибоохоронного законодавства</p> <p>1. Майнова відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства.</p> <p>2. Особливості адміністративної відповідальності за порушення рибоохоронного законодавства.</p> <p>3. Кримінальна відповідальність за порушення норм рибоохоронного законодавства</p>	2
14	<p>Тема: Правова охорона вод</p> <p>1. Коротка характеристика водних об'єктів за якісними показниками забруднювачів природної води. Природні й штучні джерела забруднення.</p> <p>2. Джерела забруднення природних вод токсичними речовинами.</p> <p>3. Основні методи очищення вод.</p>	2
15	<p>Тема: Методи знезаражування стічних вод</p> <p>1. Спосіб знезаражування стічних вод хлорування водним розчином газоподібного хлору або хлорним вапном.</p> <p>2. Правова охорона рибогосподарських водойм від забруднення. Організаційно-правові питання охорони вод від забруднення.</p> <p>3. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.</p>	2
Разом		30

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функціональні обов'язки співробітників іхтіологічної служби органів рибоохорони	2
2	Установлення лімітів та виділення квот користувачам	2

3	Отримання користувачами дозвільних документів для здійснення промислового лову	2
4	Користування органами рибоохорони кодексом України про адміністративні правопорушення	2
5	Класифікація органами рибоохорони адміністративних правопорушень	2
6	Планування та організація рибоохоронного рейду	2
7	Складання протоколу про адміністративне правопорушення	2
8	Перевірка рибоприймального пункту	2
9	Розрахунок збитків внаслідок порушення правил рибальства	2
10	Перевірка рибозахисних споруд	2
11	Перевірка реалізації риби та інших водних живих ресурсів	2
12	Складання обов'язкового припису	2
13	Організація рибоводно-меліоративних робіт	2
14	Перевірка додержання користувачами ліцензійних умов_	2
15	проведення атестації працівників рибоохорони	2
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1	Вилучення у порушників знарядь лову та інших предметів	8
2	Складання безхазяйного акту	8
3	Перевірка журналів обліку риби та інших водних живих ресурсів	8
4	Перевірка промислового лову	8
5	Перевірка науково-дослідного та контрольного ловів	7
6	Організація контрольних ловів іхтіологічною службою органів рибоохорони	7
7	Ведення щоденника інспектора	7
8	Проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів	7
Разом		60

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, робота з книгою (читання, виписування, складання плану, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.

1.3. *Практичні*: практична робота, виробничо-практичні методи.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*

2.2. *Методи синтезу*

2.3. *Індуктивний метод*

2.4. *Дедуктивний метод*

2.5. *Традуктивний метод*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, самооцінка знань, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій)

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних заняттях;

- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;

- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;

- написання рефератів,

- результати тестування;

10. Розподіл балів заліку, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1. (35 балів)			Модуль 2 (35 балів)						
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6				
Т 1-2	Т 3-4	Т 5-7	Т 8-9	Т 10-12	Т 13-15	15	85 (70+15)	15	100
10	10	15	10	10	15				

11. Шкала оцінювання студентів денної форми навчання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Основи рибоохорони. Програма навчальної дисципліни для підготовки бакалаврів напряму 1303 "Водні біоресурси" в аграрних вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. – К.: Аграрна освіта, 2006.

13. Рекомендована література

Базова

1. Основи рибоохорони та рибогосподарське законодавство / І. Ю. Бузевич, Д. С. Христенко, Г.О. Котовська, Костенко Т.В. – К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 176 с.

2. Основи рибоохорони: Практикум / І. А. Лобанов, Ю. В. Пилипенко, П. Г. Шевченко, О.Е. Довбиш, Д. І. Лобанов – Херсон: Грінь Д.С., 2011. – 356 с.

Допоміжна

1. Микитюк П.В. Присадибне рибництво та аматорське рибальство. – К., 2000. – 107 с.
2. Гринжевський М. В. Аквакультура України. – К.: Інститут рибного господарства УААН, 1998. – 364с
3. Закон України "Про охорону навколишнього середовища" – ВР № 1268-12 від 26.06.91
4. Закон України "Про тваринний світ" – ВР № 3042-12 від 03.03.93
5. Постанова Про затвердження Порядку здійснення любительського і спортивного рибальства від 18 липня 1998 р. N 1126